

[Kristine Heltberg.]

ved at søge at efterforske de overtrædelser af den lovgivning, de enkelte landes firmaer, herunder Danmarks, har gjort sig skyldige i eller mistænkes for at have gjort sig skyldige i i forhold til disse sanktioner. Det forekommer mig, at det vil være overordentlig værdifuldt, hvis man fra dansk side kunne optage forbindelsen med Holland, således at man måske kunne skaffe sig de oplysninger, der ifølge den hollandske apartheidbevægelses repræsentant, hr. Schuitema, er i det hollandske politis varetægt. Det drejer sig om forhold, der allerede har ført til lukning af den kædevirksomhed ved navn Zephyr, der i nogen tid har arrangeret omgåelse af loven i Holland, men den siges at være dukket op andre steder såsom i Frankrig og Schweiz og Liechtenstein.

Det ville være meget væsentligt at efterforske forholdene omkring det store tobaksfirma Rothmans forbindelse med danske virksomheder, der forhandler tobaksvarer, hvoraf nogle er nævnt i den foreliggende hollandske rapport. Der er nævnt indtil flere danske firmaer ved navn, og også dem vil jeg mene man burde undersøge nærmere.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Som det netop blev nævnt af fru Kristine Heltberg, er en af begrundelserne for dette spørgsmål til mig den påstand, som en repræsentant for den hollandske apartheidbevægelse i lørdags fremkom med her i København om, at en række navngivne danske virksomheder via et hollandsk firma har foretaget eksport til Sydrhodesia i strid med de gældende bestemmelser om boykot af dette land.

De danske bestemmelser om handelsforholdet til Sydrhodesia indeholdes dels i en anordning af 18. september 1968 om forholdsregler mod Sydrhodesia, dels i handelsministeriets bekendtgørelse om ind- og udførsel af varer. Ifølge disse bestemmelser er det ubetinget forbudt her til landet at indføre varer, der hidrører fra Sydrhodesia. Udførsel her fra landet af varer til Sydrhodesia er som hovedregel forbudt, men i fuld overensstemmelse med sikkerhedsrådets resolution er undtaget varer beregnet til rent lægelige formål, undervisningsmateriale eller andet udstyr til skoler o. lign. samt publikationer og nyhedsstof. Til udførsel af disse

varer, der er undtaget fra udførselsforbudet, kræves imidlertid udførselstilladelse fra handelsministeriets licenskontor.

Vi gør her i landet, hvad der er muligt for at forhindre, at der sker overtrædelse af de bestemmelser, der er gennemført for at sikre efterlevelsen af FN's sikkerhedsråds resolution af 29. maj 1968 om sanktioner mod Sydrhodesia. De sager, hvor vi har konstateret overtrædelser, er blevet retsfulgt, og dette vil fortsat ske.

Om den sag, spørgeren henviser til, har vi i handelsministeriet foreløbig kun de oplysninger, der er fremkommet i pressen, at bygge på. Efter aftale med udenrigsministeriet vil den danske ambassade i Haag derfor spørge de hollandske myndigheder om, hvad de kender til sagen, idet den påståede eksport til Rhodesia som nævnt skal have fundet sted via Holland. Så snart de hollandske myndigheders oplysninger i sagen foreligger, vil det være muligt at tage stilling til, hvad der eventuelt videre skal foretages.

Kristine Heltberg (SF):

Jeg takker foreløbig for handelsministerens tilsagn, som jeg synes er meget væsentligt. Så vil jeg bare tillade mig, da handelsministeren nu selv nævner de sager over for danske firmaer, der har overtrådt disse bestemmelser, som er afsluttet med bøder, at spørge, om ministeren vil kunne medvirke til, at de bødebeløb, der på den måde er blevet og måske også fremtidig vil blive inddrevet, så at sige af moralske grunde med rette tilgår den rhodesiske frihedsbevægelse. Efter hvad pastor Leif Vestergaard har oplyst i en kronik i Politiken — jeg tror, det var den 7. marts — så er der foreløbig indgået 4½ mill. kr. i bøder til statskassen, men heraf er kun ca. 150.000 kr. gået til de rhodesiske frihedsbevægelser.

Det forekommer mig, at det ville være en smuk gestus fra dansk side og en smuk tilkendegivelse af den ideologiske holdning, vi har i Danmark til hele det rhodesiske spørgsmål, om man kunne beslutte sig til at lade sådan nogle beløb indgå i hjælpen specielt til den rhodesiske frihedsbevægelse.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Jeg tror, at man skal holde spørgsmålet om bidrag til frihedsbevægelser og spørgs-